

METODICKÝ POKYN

10. září

2025

Dokument verze 2.0

Digitalizace starých tisků v rámci nástrojů pro digitalizaci
novodobých dokumentů – metodický pokyn

Autoři:

Jiří Dufka, Filip Kersch, Erika Mirová, Martina Nezbedová, Vendula Vráblíková, Helena Žáčková

Obsah

Obsah	2
1 Popis metodického pokynu	3
1.1 Účel metodického pokynu	3
1.2 Odkazy na relevantní materiály	4
2 Výstupy digitalizace	5
3 Identifikátory	6
4 Granularita metadatového záznamu	7
5 Doporučený popis	10
5.1 Popis strany	10
5.1.1 Čísla stran (paginace a foliace)	10
5.1.2 Typy strany	15
5.1.3 Praktické poznámky	17
5.2 Popis vnitřní části	19
5.2.1 Název a podnázev	19
5.2.2 Autor	20
5.2.3 Jazyk	20
5.3 Jednosvazkový dokument	20
5.3.1 Název	20
5.3.2 Autor	20
5.3.3 Tiskař, nakladatel	20
5.3.4 Jazyk	21
5.3.5 Počet stran	21
5.3.6 Rozměry knihy	21
5.3.7 Poznámka	21
5.4 Vícesvazkový dokument	22
6 Pod čarou	23
6.1 Obecná pravidla popisu	23
6.2 Pořadí stran v celém titulu	24
7 Příklady natištěných signatur a jejich zápis	25
8 Průběžná paginace titulu	26
Historie verzí	30

1 Popis metodického pokynu

1.1 Účel metodického pokynu

Metodický pokyn k digitalizaci starých tisků na digitalizačních linkách novodobých dokumentů slouží pro otevření systémové možnosti digitalizovat a vytvářet metadatové soubory na nástrojích mimo pracoviště vybudované primárně pro digitalizaci starých tisků. Určen je zejména pro lokální digitalizační projekty, jejichž cílem je primárně dokumenty zpřístupnit vlastnímu okruhu uživatelů.

Tento pokyn vytváří možnost alternativního pracovního postupu k oficiálním standardům digitalizace využívaných v rámci programu Memoriae Mundi Series Bohemica (VISK 6). **V rámci digitalizace rukopisů a starých tisků prostřednictvím podpory Ministerstva kultury ČR platí stále výhradně pravidla dostupná na <https://visk.nkp.cz/visk-6>.** Metodický pokyn je kompromisem mezi popisem podle Standardu NDK a standardy popisu, které vyžaduje Manuscriptorium.

Dokumenty, vytvořené prostřednictvím tohoto metodického pokynu, budou primárně publikovány v digitálních knihovnách svých tvůrců. Zároveň by měly být následně předány i do digitální knihovny Manuscriptorium, agregující výstupy digitalizace rukopisů a starších tisků na celoevropské úrovni.

SIP balíky, vzniklé podle tohoto metodického pokynu, nelze validovat v nástroji Komplexní validátor, který je koncipován pouze pro dokumenty, vzniklé podle Definice metadatových formátů a Pravidel popisu (Standardu NDK). Tyto balíky tedy nelze ukládat v LTP Národní knihovny České republiky.

Metodický pokyn pro digitalizaci starých tisků není součástí Standardu NDK. Hierarchicky spadá na nižší úroveň než dokumenty ze skupiny Definice metadatových formátů a Pravidla popisu. Není tedy součástí balíku dokumentů, které jsou závazné v rámci programu VISK 7.

Metodický pokyn v této verzi rámcově vychází z dokumentu Definice metadatových formátů pro digitalizaci monografických dokumentů (monografií, kartografických dokumentů, hudebnin) verze 2.2 a z Pravidel pro popis monografií verze 2.3.¹

---

¹ <https://standards.ndk.cz/>

1.2 Odkazy na relevantní materiály

- Vysvětlení odborných výrazů naleznete na <https://www.encyklopedieknihy.cz>
- Stručná rukověť pro katalogizaci starých tisků podle RDA je dostupná na <https://www.nkp.cz/file/b409ebef4515695825204e7d457c4a9d/2880/Rukov%C4%9B%C5%A5%20pro%20katalogizaci%20star%C3%BDch%20tisk%C5%AF.pdf>
- Databáze prvotisků, starých tisků a map 1450-1800 Národní knihovny ČR: https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=stt
- Knihopis – soupis českojazyčných tisků do r. 1800: <https://www.knihopis.cz/>
- Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků do roku 1800: <https://bcbt.lib.cas.cz/>
- Vokabulář webový: <https://vokabular.ujc.cas.cz>
- Knihověda: <http://www.knihoveda.cz/>

2 Výstupy digitalizace

1. Archivní kopie (1 MC pro každou stránku)²

- Doporučené rozlišení je 400 PPI a více, v plné barvě a ve formátu TIFF 6.0, Part 1: Baseline TIFF bez komprese nebo bezztrátový JPEG2000.
- Barevná hloubka pro tyto dokumenty bude nastavena minimálně na 24 bitů, barva (RGB).
- Spolu s každým dokumentem je doporučeno digitalizovat referenční barevnou tabulku HEXACHROM, kterou lze v budoucnu použít pro doladění zobrazení nebo tisk, což by jinak bylo nemožné bez porovnání originálního fyzického exempláře historického dokumentu a připravované reprodukce (faksimile).
- Spolu s obrazovými daty je doporučeno ukládání souboru s ICC profilem charakterizujícím digitalizační zařízení. Tento soubor je ukládán nad rámec struktury NDK PSP.

2. Uživatelské kopie (1 UC pro každou vzniklou MC, tedy stránku)

- Uživatelská kopie se ukládá ve ztrátovém formátu JPEG2000.

3. OCR – ALTO XML a TXT soubory pro každou stránku

- Vytvoření OCR je vzhledem k technologické náročnosti volitelné, ale doporučené, je-li to možné.³

4. Metadata

- **4.1 Bibliografická metadata** – MODS a DC.
- **4.2 strukturální metadata** – METS.
- **4.3 technická metadata** – MIX, PREMIS.
METS nebude obsahovat technická metadata pro UC, pouze pro MC.
- **4.4. administrativní metadata** – PREMIS, METS, copyrightMD.

Předpokládaná struktura PSP balíčku odpovídá struktuře balíčku popsané v Definci metadataových formátů pro digitalizaci monografických dokumentů.

---

² Obecná doporučení NIK ČR pro obrazová data lze najít na: <https://standardy.ndk.cz/ndk/standardy-digitalizace/standardy-pro-obrazova-data>

³ Pro tvorbu ALTO XML a OCR lze využít například nástroj PERO OCR: <https://pero.fit.vutbr.cz/>

3 Identifikátory

Identifikátory doporučené a volitelně přidělitelné výstupům digitalizace starých tisků:

- **Identifikátor UUID** musí být přidělen ke každé úrovni bibliografických metadat včetně úrovně popisu jednotlivých stran.
- **URN:NBN**
  - Je doporučeno přidělovat pro svazek monografického dokumentu. Pro registraci v resolveru se využije model pro monografii; pokud to produkční systém umožňuje, vyplní se do atributu `documentType` hodnota „starý tisk“.⁴
  - Může být přidělováno také nižším logickým úrovním (entitám) – např. článek ve sborníku, příloha.
- Volitelně je možné přidělit i další identifikátory, pokud je popisovaný dokument má. Tyto identifikátory se zapisují do poznámky `<note>` (viz podkapitola 5.3.7).
  - **Číslo Knihopisu**,⁵
  - **Číslo BCBT**.⁶

---

⁴ Viz VAŠEK Zdeněk, ŘEHÁNEK Martin, CUBR Ladislav. Metodika pro přidělování a správu životního cyklu unikátních perzistentních identifikátorů digitálních dokumentů podle standardu URN:NBN. Online. Národní knihovna ČR, 2018. Verze 2.0. urn:nbn:cz:nk-004hvy. Str. 45. Dostupné z: https://standardy.ndk.cz/ndk/archivace/Metodika_URN_NBN_2018.pdf

⁵ <https://www.knihopis.cz/>

⁶ <https://bcbt.lib.cas.cz/>

4 Granularita metadatového záznamu

Monografie

- Základní intelektuální entitou pro monografie starých tisků je 1 svazek.
- Pokud má monografie pouze jeden svazek, vznikne jeden metadatový popis (jeden METS záznam).

Vícesvazková monografie

- Ve starých tiscích nebývají na rozdíl od novodobé knižní produkce vícesvazkové monografie katalogizovány jako jeden soubor. Uplatňuje se tzv. exemplářový popis, kdy má každý svazek svůj vlastní katalogizační záznam i tehdy, nemá-li vlastní název svazku nebo jen nevýznamný název svazku. Výjimku tvoří např. mapy na více listech (např. pro mapy na 15 listech bude existovat jen jeden záznam).
- Dle uvážení zpracovatele (zadavatele) je možné vytvořit nadřazený METS záznam pro zastřešení jednotlivých dílů vícedílné monografie. V prostředí digitální knihovny potom nadřazeným záznamem vizuálně propojí jednotlivé díly, čímž vznikne množina spolu souvisejících děl.
- V případě vytvoření nadřazeného METS záznamu, je nadále každý svazek považován za jednu intelektuální entitu a vznikne tedy ke každému svazku METS záznam a PSP balíček.
- Každý METS záznam svazku vícesvazkové monografie musí obsahovat metadata o nadřazené intelektuální entitě.

Konvoluty

Způsob zpracování konvolutů (několika tisků svázaných pohromadě) se liší podle toho, zda zpracovatel či zadavatel upřednostňuje popis celého exempláře nebo jednotlivých svazků.

Popis konvolutu při upřednostnění exemplářového popisu:

- Konvolut bude v digitální podobě prezentován pohromadě podobně jako vícesvazkové dílo.
- Pro zastřešující úroveň konvolutu vznikne samostatný METS záznam odpovídající svazku monografie starého tisku (případně mapě, grafice či hudebnině). Z hlediska struktury obsahuje tento záznam ovšem pouze svazky/přívazky různých druhů dokumentů, sám o sobě tento záznam neobsahuje obrazová data.
- Jednotlivé přívazky je pak možné v digitální knihovně vyhledávat samostatně, jsou ale prezentovány v kontextu celého konvolutu, který je zobrazen jako jeden svazek s možností přecházet přímo na jednotlivé přívazky.
- Záznam v knihovním systému je v tomto případě společný pro konvolut a pro prvního dílo konvolutu. Každý další přívazek má samostatný záznam. Konvolut jako celek má jeden čárový kód.
- Údaje konvolutu přebírané z katalogizačního záznamu:
  - 245a – název prvního díla (bude vždy) - před to generovat "Konvolut začínající dílem: " +n (pokud existuje), pokud není n, pak p (pokud existuje),
  - 910a+b – knihovní signatura,
  - Rozpis konvolutu přebírá názvy přívazků (245a – může být zkrácený + 245n + 245p), ze kterých vytváří seznam.
- Nadřazený záznam je identifikován čárovým kódem svazku. Jednotlivé záznamy budou identifikované sysnem vč. označení báze (pokud se členění do bází používá).
- K prvnímu dílu se přiřadí přední desky, přední přideštiny, hřbet, přední předsádky. K poslednímu přívazku konvolutu se přiřadí zadní předsádky, zadní přideštiny, zadní desky, ořízky, příp. část vazby, pouzdro, kalibrační tabulka a celkový pohled na svazek.

Popis konvolutů jako jednotlivých svazků

- Tento způsob popisu se použije v případě, kdy zpracovatel (zadavatel) vyhodnotí, že popis konvolutu jako celku příliš svazuje díla, která autorsky nebylo zamýšleno dávat dohromady (jedná se až o zásah majitele, díla souvisí pouze provenienčně).
- Jednotlivé přívazky se zpracují jako samostatné monografie, propojeny s hlavním dílem budou pouze poznámkou.
- Hlavní dílo má záznam v knihovním katalogu s přiřazenou jednotkou. V poznámce (pole 501) je napsáno "Obsahuje přívazek:" a název přívazku (nebo část názvu) / autor. Pole se opakuje podle počtu přívazků.
  - Pro potřeby METS záznamu hlavního díla se tato pole budou transformovat do elementů <mods:note>, kde budou uvedeny názvy a URL odkaz na všechny přívazky konvolutu. URL odkazy se doplní ručně (v katalogu nejsou zaneseny) např:

```
<mods:note type="kramerus-uuid"
xlink:href="https://kramerus.lib.cas.cz/uuid/uuid:4cb20369-7789-4b74-8283-73ddbca4f534">Obsahuje přívazek: Pautnjček Maryánský ...</mods:note>
```
- Přívazek obsahuje v poli 501 informaci, že se jedná o "přívazek k:" a název hlavního díla / autor. Pole se neopakuje.
  - U jednotlivých přívazků se v <mods:note> uvede vždy název, knihovní signatura a URL hlavního díla.
Např.: <mods:note type="kramerus-uuid"
xlink:href="https://kramerus.lib.cas.cz/uuid/uuid:fbef59a0-0521-4737-adb8-6c1d148262ad">Přívazek k: Cesta Swato-Cellenská ...</mods:note>

5 Doporučený popis

5.1 Popis strany

5.1.1 Číslo stran (paginace a foliace)

- Paginace – číslování jednotlivých stran.
- Foliace – číslování listů.
- Arch – potištěný list papíru, který se jednou nebo vícekrát přehýbal (falcoval).
- Archové signatury (dále jen signatury) – jsou tvořeny nejčastěji kombinací písmenné a numerické části.

Běžné číslování

Běžné číslování provádíme u knižního bloku.⁷

- Pokud jsou na stránce vytištěny **arabské číslice**, číslujeme tak, jak je vytištěno.
- V případě, že jsou vytištěny arabské číslice i archové signatury (čísla listů **A 1; a 1**), číslujeme vždy arabskými číslicemi.
- Pokud jsou vytištěné **římské číslice**, číslujeme římskými číslicemi. Při popisu se řídíme Pravidly pro popis monografií, verze 2.3, kap. 1.1.5.⁸ V případě, kdy se v předloze vyskytuje **IIII** namísto **IV**, nezachováváme tvar podle předlohy, ale použijeme běžnou formu zápisu - **IV**.
- V případě výskytu **čínských nebo hebrejských číslic** číslujeme arabskými číslicemi.
- V případě, že jsou signatury označující listy tvořeny typografickými ozdůbkami např. **)(3** nebo **(*) iij**, zapíšeme je malým písmenem, které dopočítáme. Začínáme od „a“. Přidáme arabskou číslici podle natištěného. Tyto znaky jsou nejčastěji vytištěné na líci listu, přepíšeme index **r** pro přední část listu a **v** pro zadní část listu.⁹ Vše **dáme do hranatých závorek**. Výsledek je např. **[a 3r]**, **[a 3v]**.
- Pokud jsou signatury natištěny velkým písmenem abecedy označujícím listy

⁷ Předsádky se číslují samostatně. Před knižním blokem může být zařazeno i několik předsádek (např. k předsádce mohou být přilepené listy). Jako součást předsádky se nezapočítávají listy, které jsou přišité k první nebo poslední složce.

⁸ https://standarty.ndk.cz/ndk/standarty-digitalizace/ppp_mono_2.3_final_17_12_24.pdf

⁹ r = recto – přední strana listu (v otevřeném kodexu vpravo),
v = verso – zadní strana listu (v otevřeném kodexu vlevo).

A 1 ; A 2 ; B 4, číslujeme podle natištěného a přidáváme index pro líc „r“ a pro rub „v“ za číslici. Např. A 1r, A 1v ; B 4r, B 4v. Označení pro rubovou stranu, které nebývá natištěno, **nedáváme do hranatých závorek**.¹⁰ Číselná řada se může znásobit např. Aa 1r ; Rzz 1v.

- **Pozor!** Ve starých tiscích může být v číselné řadě natištěno buď písmeno I nebo J a buď V nebo W. Písmeno Ch není vůbec. V těchto případech se zapisuje to, co je natištěné. Nejedná se o chybu v řadě, ale o historický způsob zápisu.

Chybné číslování

- Pokud se v paginaci/foliaci nachází chybný údaj, ale jinak je zachována posloupnost, údaj se dopočítá a uvede se správný, do poznámky se neuvádí nic.
- V případě, že chyba v číslování narušuje posloupnost, je možné využít zápisu např. 55 [58] (na prvním místě zápisu se uvádí vytištěný údaj a v hranaté závorce na druhém místě pak údaj dopočítaný) a do **poznámky na úrovni výtisku** se uvede **“chybný údaj v paginaci” / “chybný údaj ve foliaci”**, případně se chyby podrobněji rozepíší v poznámce. Konkrétní způsob zápisu musí schválit vlastník – zadavatel.
- Vyskytne-li se tato chyba opakovaně, je možnost vytištěný údaj neopravovat a v **poznámce na úrovni výtisku** se запиše formulace **“nekonzistence v paginaci” / “nekonzistence ve foliaci”**. Tento způsob zápisu musí schválit vlastník – zadavatel.
- Pokud jsou strany svázané v chybném pořadí, respektujeme unikátnost exempláře a řazení neměníme. Do poznámky je možné napsat "Chybně svázáno". Stejně tak u předloh psaných nebo tištěných z našeho pohledu “odzadu” (hebrejšтина, arabština, čínština) se řazení ponechá dle předlohy.

---

¹⁰ Přestože archivové signatury nejsou natištěny na všech listech archu, číslujeme dle číselné řady bez hranatých závorek i listy s nevytištěnou archivovou signaturou.

Prázdná strana

- V případě výskytu prázdných stran se tyto strany označí typem strany **prázdná strana (blank)**.
- Pokud se prázdná strana nachází **mezi** číslovanými stranami/listy a není porušena číselná řada, nemusí se čísla dávat do hranatých závorek.
- **Pozn.:** Patří sem strany, které nejsou potištěné, ale mohou obsahovat např. razítko knihovny, čárový kód, přírůstkové číslo, rukopisné poznámky, nálepku se signaturou, rubovou stranu fotografie/ilustrace apod.
- **Všechny prázdné strany se ponechávají!**

Nenatištěná čísla stran a listů

Nechybí v číselné řadě

- Na začátku výtisku, tj. všechny strany před stranou číslo 1, se označí číselnou řadou od 1 v hranatých závorkách: [1], [2] nebo [1r], [1v] podle toho, zda následuje paginace nebo foliace.
- V případě, že se ve svazku nachází nenatištěné číslo (nebo více čísel) strany/listu, ale číselná řada zůstává u ostatních stran zachována, doplňují se nenatištěná čísla v hranatých závorkách podle předchozího natištěného čísla. Pokud je nenatištěných stran více, přidává se ke stejnému číslu postupně malé písmeno. Např. 25, 26, [26a], [26b], 27, 28.
- Kdekoliv jinde ve svazku s natištěnou foliací samostatnou číselnou řadou. Např. B 1r, B 1v; [1r], [1v]; B 2r, B 2v.

Chybí v číselné řadě

- Na začátku svazku, tj. do první strany s vytištěným číslem, se dopočítá a uvede v hranatých závorkách. Např. [1], [2], [3], 4, 5, 6 nebo [A 1r], [A 1v], A 2r, A 2v.
- Uprostřed svazku se dopočítá a uvede bez závorek. V případě foliace jsou to všechny ruby listů. Např. A 2v.
- Na konci svazku, tj. od poslední strany s vytištěným číslem, se založí nová číselná řada v hranatých závorkách např. ... 256, 257, [1], [2] nebo D 4r, D 4v, [1r], [1v].¹¹
- Pokud je celý svazek nečíslovaný, očíslováme od 1 a všechna čísla stránek dáme do

---

¹¹ Po zvážení zpracovatele (zadavatele) je možné dopočítat strany např. také jako 256, 257, [258], [259], a to v případech, kdy je zřejmé, že např. rejstřík či obsah, jehož čísla stran jsou dopočítávány, je součástí knižního bloku jako celku.

hranatých závorek [1], [2], ...

- **Pozor!** Každou část předlohy, která nemá natištěná čísla stran, číslujeme samostatně. Prázdné strany, frontispis, rejstřík, obsah, errata, povolení k tisku začínají od [1] nebo [1r]. Viz tabulka na konci metodiky.
- **Pozn.:** Čísla dopočítaných stran se vždy odvozují od předlohy, resp. od kontextu po sobě následujících stran. Tento případ se týká hlavně různých nečíslovaných tabulek, vyobrazení, map a dalších vložených údajů.
  - Je několik verzí zápisu:
    - Při paginaci např.: Pokud po natištěné straně 16 následují tři nečíslované strany a další natištěné číslo je č. 18, vypadá správný zápis těchto stran takto: 16, [16a], [16b], [17], 18, ... (znamená to, že s. [16a], [16b] navazuje na s. 16), nebo takto: 16, [17], [17a], [17b], 18, ... (znamená to, že s. [17a], [17b] navazuje na s. [17]).
    - Při foliaci např.: Pokud po natištěném listu A 2r (rub označíme jako A 2v) následují dva nečíslované listy a další natištěné číslo je A 3r, vypadá správný zápis těchto stran takto: A 2r, A 2v, [A 2bis r], [A 2bis v], [A 2ter r], [A 2ter v], A 3r. Řada po sobě jdoucích latinských označení stran je: bis, ter, quatries, quinquies, sexties, septies, octies, nonies, decies.

Zápis čísel u dvoustrany

Dvoustrana, která zpravidla obsahuje nedělitelné informace, nalézající se na levé i pravé straně obrazového pole dokumentu (např. fotografie, mapa, tabulka, nadpis), se může naskenovat nebo následně zpracovat tak, že obě strany jsou na jednom skenu (nepovinné). Pak se uvedou dvě čísla stránek oddělená čárkou a bez mezery k jedné reprezentaci a výsledný zápis bude např. 6,7 nebo A 2v,A 3r nebo B 4v,C 1r. Často se jedná o list, který je vložený do číselné řady. Pak má samostatné číslování v hranatých závorkách např. A 2v; [1 r]; [1v],[2r]; [2v]; A 3r; A 3v. Pro atlasy, kde je mapa přeložená a vlepená na křídélku, je doporučen popis [1v a], [1r]. [1v b], [2v a], [2r], [2v b], ...

Sloupce

Pokud nejsou číslovány strany, ale sloupce textu (na jedné stránce jsou natištěna dvě čísla), postupujeme obdobně jako u dvoustran a řídíme se fyzickou předlohou. Tedy pokud jsou na

straně sloupce označené např. 9 a 10, do popisu strany zapíšeme 9,10. Pokud nejsou sloupce číslovány, vygeneruje se číselná řada.

Pozn.: V závislosti na požadavku vlastníka – zadavatele se může vygenerovat číselná řada pro každou stránku bez ohledu na číslování sloupců. Vždy konzultovat s vlastníkem – zadavatelem, který rozhodne o způsobu číslování.

Číslování desek a dalších částí

Ostatní části předlohy označujeme podle ustálených pravidel pro staré tisky zkratkou:

Přední desky	FC
Přední přideští	FS
Hřbet	SP
Přední předsádka líc	F1 / F1r¹²
Přední předsádka rub	F2 / F1v
Zadní předsádka líc	B1 / B1r
Zadní předsádka rub	B2 / B1v
Zadní přideští	BS
Zadní desky	BC
Horní ořízka	HE
Boční ořízka	SE
Dolní ořízka	BE
Část vazby	FB
Pouzdro	[1]
Kalibrační tabulka	[1] (příp. [2], [3])
Celkový pohled	C1 (příp. C2, C3...)

¹² Pokud u exempláře převažuje paginace, je možné číslovat předsádky F1, F2, B1, B2. Pokud foliace, tak F1r, F1v, B1r, B1v

Dopočítávání stran pro foliaci archů

Archem se rozumí list, který je složený a následně rozřezaný. Číslování listů končí sudou číslicí s indexem pro rub listu. Např. **A 2v, A 4v, A 6v, A 8v, A 12v, A 16v**. Pak následuje další arch označený následujícím písmenem: **B 1r**.

Počet listů však nemusí být vždy sudý, např. v případech, kdy je kolem složky obtočený list jen z poloviny. U kvartové složky s přidaným pátým listem bude poslední nefoliovaný list **[A 4bis r]** a **[A 4bis v]**.

Pro přehlednost je na konci metodiky uvedena tabulka s přehledem pročíslování celého titulu a tabulka s ukázkami natištěného označení stran a jeho přepisem na číslo strany.

5.1.2 Typy strany

V dokumentu je doporučené popsat tyto typy stran, které popisují zejména formu exempláře (pokud se vyskytují):

- **Přední desky** (frontCover);
- **Přední přideští** (frontEndSheet) – jakákoliv vnitřní strana desky, i když není opatřena listem, který drží vazbu uvnitř knihy;
- **Hřbet** (spine) – skenujeme/přesouváme na třetí místo, hned za přední desky a přední přideští;
- **Přední předsádka** (frontEndPaper) – jde o list (listy) předcházející knižnímu bloku, které tvoří součást vazby;
- **Zadní předsádka** (backEndpaper);
- **Zadní přideští** (backEndSheet) – jakákoliv vnitřní strana desky, i když není opatřena listem, který drží vazbu uvnitř knihy;
- **Zadní desky** (backCover);
- **Ořízka** (edge) – označíme všechny tři ořízky: horní, boční a dolní;
- **Část vazby** (fragmentsOfBookbinding) – např. kování, záložky, fragmenty papíru, fragmenty sňaté při restaurování;
- **Prázdná strana** (blank) – použití viz výše;
- **Normální strana** (normalPage) – všechny ostatní strany budou mít nastavenou hodnotu typu stránky „normální strana“;
- **Titulní strana** (titlePage) – obsahuje informace o titulu, může jich být více (jazykové

mutace);

- **Volně vložený list** (flyLeaf);
- **Celkový pohled** (generalView).

Doporučeno je popsat také **Reprezentativní stranu**, která je určena k vytvoření náhledu titulu v digitální knihovně Kramerius.

- V souladu s DMF se reprezentativní strana zapisuje v MODS do elementu <genre> hodnotou "reprePage" pro reprezentativní, nebo "page" pro obyčejnou stranu.
- Typy stran se zapisují do elementu <genre> atributu "type"
- Příklad zápisu předních desek jako reprezentativní strany:
<genre type="frontCover">reprePage</genre>

Další volitelné typy stran použitelné při upřednostnění popisu obsahu před formou:

- **Obsah** (tableOfContents) – pokud se na stránce vyskytuje v jakémkoli poměru ke zbývajícimu textu obsah, nastaví se typ strany na hodnotu – „Obsah“. Platí i pro rukopisný obsah nebo soupis;
- **Frontispis** (frontispiece);
- **Vevázaná příloha** (plate) – stránky ilustračního doprovodu vzniklého separátně na samostatném listu,¹³ obvykle značí jinou technikou než knihtiskem tištěný list vevázaný obvykle mezi složky. Ke zvážení zpracovatele je, zda entitu vloženou do titulu popsat ve struktuře metadat na úrovni příloha (SUPPLEMENT);
- **Ilustrace** (illustration);
- **Rejstřík** (index) – označíme i v případě, že se jedná o rukopisný soupis;
- **Seznam ilustrací** (listOfIllustrations) – označíme i v případě, že se jedná o rukopisný soupis;
- **Seznam map** (listOfMaps) – označíme i v případě, že se jedná o rukopisný soupis;

---

¹³ Přílohu identifikujete podle pořadí v řadě signatur, do které nezapadá a nachází se za koncem nebo před začátkem složky. V některých případech lze rytinu poznat i podle výskytu fasety (otisku okraje tiskové desky), nebo podle signatury rytce. (Pozor na mědirytinové ilustrace na stejné straně s textem vytištěným knihtiskem, zde o přílohu nejde!) Příloha může být odlišného formátu a bývá v tom případě složená na formát knihy. Pokud mají přílohy vlastní řadu číslování, zůstane zachováno i v označení stran. Přílohy se rozhodně ponechávají na místě, kam je zařadil knihvazač při vazbě. Mezi přílohy patří obvykle i frontispis. Přílohy ve formě vložených listů se ve starých tiscích vyskytují jen v malém množství, a popisují se narozdíl od "volného listu" (tj. druhotně, až při užívání knihy vloženého listu) jako příloha.

- **Seznam tabulek** (listOfTables) – označíme i v případě, že se jedná o rukopisný soupis;
- **Tabulka** (table);
- **Dedikace** (dedication);
- **Errata** (errata);
- **Povolení k tisku** (imprimatur);
- **Dodatek** (appendix);
- **Bibliografie** (bibliography);
- **Notový zápis** (sheetMusic);
- **Impresum** (impressum);
- **Rukopisná poznámka** (manuscriptNotes);
- **Kalibrační tabulka** (calibrationTable);
- **Referenční měřítko** (scaleReference).

5.1.3 Praktické poznámky

Je nutné vyplňovat popis nepotištěných stran? Je nutné je vůbec skenovat?

Prázdné strany se u starých tisků, inkunábulí a rukopisů vždy skenují a označují se typem strany Prázdná strana.

Co když je kniha svázaná s přeházenými stranami?

V rámci digitalizace je kladen důraz na respektování jedinečnosti exempláře. Chyby ve vazbě knihy mohou být pro badatele zajímavé a při digitalizaci se proto strany ponechají v takovém pořadí, v jakém jsou vázány v předloze.

Jak poznám frontispis a je nutné ho označovat?

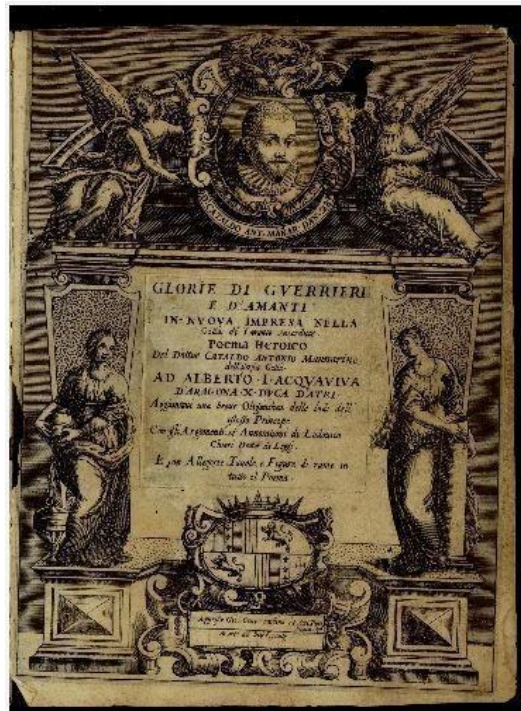
Frontispis je celostránková ilustrace vevázaná standardně těsně před titulním listem (někdy těsně za ním). Může být na rubové či lícové straně, což záleželo na způsobu vevázání knihvazačem. Označení může být pro badatele důležité. Zda je strana označena jako frontispis nebo jako příloha záleží na tom, zda zpracovatel (zadavatel) upřednostňuje popis formy, nebo obsahu.

Pozor na grafický titulní list (také se jedná o celostránkovou ilustraci, ale je doplněna stručným titulem), to není frontispis, zapíšeme jako Titulní strana.

Frontispis

Grafický titulní list

Označují se všechny obrázky jako ilustrace?

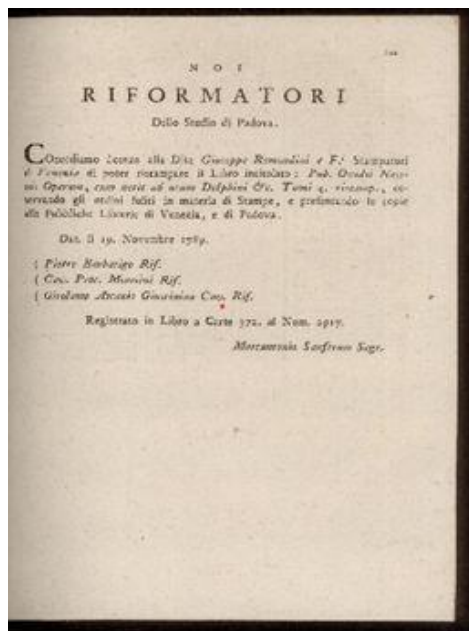
Za ilustraci je považován obrazový doprovod textu, který má výzdobný, dokumentační nebo informační funkci. Stranu je možné označit jako ilustraci přesahuje-li obrazový doprovod textu rozsahem polovinu strany nebo lze-li jej označit za vyšší formu knižního dekoru,¹⁴ případně podle domluvy se zadavatelem digitalizace.

Jak poznám povolení k tisku a musím ho označit?

Povolení k tisku mívá na začátku nadpis/text – Imprimatur, Approbatio nebo Censura. Dále uvádí většinou jméno osoby, která povolení vydala a datum. Většinou se nachází za titulním listem, ale je možné ho najít i za hlavním textem případně před nebo za rejstříkem. Označení tohoto typu strany je jen volitelné, záleží na požadavcích zadavatele.

¹⁴ <https://www.encyklopedieknihy.cz/index.php/Dekor>

Povolení k tisku

Informace pro knihvazače

Jak poznám dedikaci a musím ji označit?

Dedikace neboli věnování se označuje jen na základě požadavku zadavatele. Najdeme ji za titulní stranou, před předmluvou nebo hlavním textem, zřídka na rubu titulní strany. Často bývá vytištěna větším nebo odlišným písmem. U latinských dedikací obsahuje často v první větě slova – Illustrissimo, Sacratissimo, Reverendissimo, Invictissimo a jméno dedikanta.

5.2 Popis vnitřní části

Údaje se zapisují do MODS pro úroveň vnitřní části monografie (Chapter, Picture). V katalogích NK a MZK neexistují údaje o kapitolách monografií – tj. vnitřní členění a popis musí vzniknout v digitalizaci, popis titulu/svazku monografie musí být stažen z katalogu do workflow digitalizace.

5.2.1 Název a podnázev

Každá kapitola nebo obrázek musí obsahovat název (případně podnázev). Název kapitoly se uvede tak, jak je uveden v knize (Např. "Třetí den v Austrálii", "Kapitola 3", "Obrázek 1" atd.). Zapisuje se do MODS elementu <titleInfo>, subelementu <title>, resp. <subTitle>.

5.2.2 Autor

Údaje o odpovědnosti za vnitřní část monografie (pokud se liší pro tuto vnitřní část) se zapisují do MODS elementu <name>.

5.2.3 Jazyk

Vyplní se jazyk, ve kterém je kapitola napsána. (Může se lišit – např. abstrakt v jiném jazyce apod.) Zapisuje se do MODS elementu <language> subelementu <languageTerm>. Nutno použít kontrolovaný slovník ISO 639-2, https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/code_list.php. Nelze plnit u obrazu.

5.3 Jednosvazkový dokument

Popis svazku (volume) u klasické monografie (1 svazek = 1 záznam) odpovídá záznamu v katalogu, u jednosvazkových monografií titul splývá s popisem svazku (MODS záznam popisující svazek je záznam titulu z knihovního katalogu).

5.3.1 Název

Název opisujeme tak, jak je v popisovaném provedení. Zachovávají se velká a malá písmena, číslice, všechny litery a znaky. Pokud je příliš dlouhý, zkrátíme ho a doplníme tři tečky.

Jako alternativní název lze zapsat v transkribované podobě. Změny v na u, w na v, g na j. Pokud neznáme název titulu, ale jen návštěví, zapíšeme ho jako hlavní název.

5.3.2 Autor

Hlavní autor se stahuje z MARC21 z pole 100. Pak následují další osoby, které se na vzniku tisku podílely. Další autoři, ilustrátoři, vydavatel, tiskař, defendent. Příklady zápisů jmen a dat nalezneme ve [Stručné rukověti str. 14 a 15](#).¹⁵

5.3.3 Tiskař, nakladatel

Ve starých tiscích se málokdy setkáme s nakladatelem. Většinou je uveden tiskař. Tiskaře zapisujeme jako osobu nebo korporaci. Zapisujeme ho s kódem role prt, pokud jde o

---

¹⁵ <http://text.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/oddeleni-rukopisu-a-starych-tisku/strucna-rukovet-pro-katalogizaci-starych-tisku-podle-rda>

vydavatele/nakladatele jako pbl. Někdy je na jejich místě uveden distributor (dst).

5.3.4 Jazyk

Zapíšeme všechny jazyky, které jsou ve starém tisku natištěné. Jazyk rukopisných vpisků nezapíšeme. Údaj o rukopisných vpiscích patří do poznámky k titulu.

5.3.5 Počet stran

Počet stran v katalogu se liší od počtu skenů. V elementu <extent> však přesto necháváme to, co se stáhne z knihovního katalogu. V záznamu z katalogu je uveden počet stran „pp“ nebo listů „ff“. Pokud má titul více typů číslování, jsou rozepsané, a je zde uvedený i počet ilustrací, tabulek nebo map. Posledním údajem je číslo označující na kolik listů byl poskládaný arch.

[8] ff ; 4° = 8 listů tj. 16 stran po čtyřech listech. Číslování bude A 1r až A 4v, B 1r až B 4v.

[4], XII, 312 pp : [1] tab. ; 12° = První čtyři potištěné strany (např. titulní list a věnování), následuje 12 stran (např. předmluva), 312 stran hlavního textu, který je číslován arabskými číslicemi. Obsahuje jednu přílohu. Arch byl složen na 12 listů. Kromě natištěných arabských číslic jsou natištěné i signatury stran A 1r až A 12v ... N 12v.

Dřívější způsob záznamů stran a-c8d6 [= 30 ff] ; 4° je potřeba upravit na [30] ff ; 4°.

5.3.6 Rozměry knihy

Rozměry knihy jsou opět přebírány z knihovního katalogu (pokud jsou k dispozici) a nejsou povinným údajem. Není nutné je před digitalizací doplňovat do katalogu ani po digitalizaci do záznamů. Kdo považuje za nutné tento údaj ve zdigitalizovaných dokumentech mít, nejlepší cestou je nejprve zapsat tyto údaje do knihovního katalogu podle pravidel a až potom stahovat záznam do digitalizace. Je možné záznam podle pravidel doplňovat i při digitalizaci až do metadat k digitalizovanému objektu, ale to se ošídíme o možnost mít tento údaj v knihovním katalogu (pokud nedoplníme ručně do obou).

5.3.7 Poznámka

Do poznámky se povinně zapisuje číslo BCBT nebo Knihopisu, kde se badatel dozví další podrobnosti k předloze. Tato poznámka je viditelná v Krameriovi.

5.4 Vícesvazkový dokument

Popisné údaje titulu vícesvazkových monografií se stahují z katalogu na úrovni dílu.

Je třeba doplnit tato metadata:

- Číslo části (je doporučeno zapisovat arabskými čísly).
- Název části (pokud je).
- Rok vydání (pokud nelze určit přesně, ponechat rozmezí stažené z katalogu, např. 1920-1930).
- Rozsah stran (viz kapitola 4.2.5, v případě průběžného číslování je uveden níž).

Víceúrovňové vícesvazky, tzn. vícesvazky, jejichž díly se dělí na další části, se zapisují takto:

- číslo části: číslo dílu, číslo části (např. "1, část 1");
- název části: název dílu.název části (např. "Herbář. Ovoce");
- Průběžná paginace mezi jednotlivými díly:
- 1. díl – poslední číslovaná strana např. 100, dopíšeme nečíslované strany na konci 100, [1], [2] nebo s indexy „r“ a „v“, pokud předcházela foliace 100r, 100v, [1r], [1v]. Případně 100, [100a], [100b]. 100r, 100v, [100 bis r], [100 bis v], podle konkrétního exempláře a návaznosti jednotlivých částí.
- 2. díl – první číslovaná strana 101, předchází nečíslované strany [1], [2], 101 nebo s indexy „r“ a „v“, pokud následuje foliace [1r], [1v], 101r, 101v. Případně [101a], [101b], 101. [101 bis r], [101 bis v], 101r, 101v.

6 Pod čarou

6.1 Obecná pravidla popisu

Platí pro nově vyplňovaná pole – tedy ta, která se nestahují z katalogu, např. pro vnitřní části nebo pro přílohy.

- Analogicky i název kapitoly či samostatné části musí být zapsány tak, jak jsou vytištěny v knize!
- Místo tisku se vždy uvádí bez předložek a v 1. pádu; tedy správně “Praha”, nikdy “v Praze”. Zapisuje se v národní variantě podle území, na kterém se nachází. Tedy např. Paris, Brno, Leipzig, Wrocław nikoli Paříž, Brunn, Lipsko, Vratislav (Breslau).
- POZOR, v tagu autor však musí být uveden autor ve formátu, který se nachází v databázi autorit, tedy NIKOLIV Jan Swoboda, ale Jan Svoboda.
- Není-li některý či žádný nakladatelský údaj v dokumentu uveden, požádáme zadavatele o jeho doplnění.
- Datum vydání uvedené slovně či římskými číslicemi se přepisuje na arabské číslice.
- V případě, že se nám nepodaří zjistit ani pravděpodobné místo vydání, snažíme se určit a zapsat do [] alespoň stát/území: Česko, Německo, Rakousko, Anglie.
- Pokud nenalezneme údaje o místě vydání a nakladateli, uvedeme [Místo vydání není známé] popř. [Nakladatel není známý]. Není-li v dokumentu uvedeno ani datum tisku, odhadem či logickou úvahou se snažíme určit přibližné datum vydání. NIKDY nezapisujeme [s.a.], [s.d.], [b.r.]. Určíme alespoň pravděpodobné století.

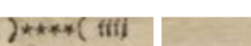
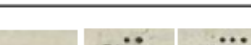
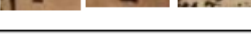
Způsob zápisu přibližného data vydání:

- Zjištěné datum [1564].
- Pravděpodobné datum [1564?].
- Jeden nebo druhý rok [1564 nebo 1565].
- Pravděpodobné rozmezí let [mezi 1532 a 1540?].
- První nebo poslední možné datum [ne před 1788] nebo [ne po 1623].

6.2 Pořadí stran v celém titulu

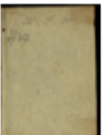
1. přední deska, přední příděští, hřbet, předsádka,
2. vnitřní blok,
3. zadní předsádka, zadní příděští a zadní deska,
4. část vazby,
5. pouzdro, kalibrační tabulka, celkový pohled.

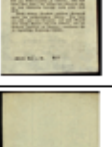
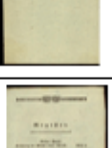
7 Příklady natištěných signatur a jejich zápis

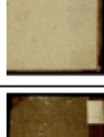
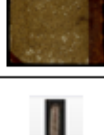
Natištěno	Zapsat do metadat			
	[a 3r]	[a 3v]		
	[a 3r]	[a 3v]		
	[a 4r]	[a 4v]		
	[a 3r]	[a 3v]		
	a 2r	a 2v		
	A 2r	A 2v		
	[v]	vii	viii	
	[A 1r]	[A1v]	A 2r	
	A 1r	A 1v	A 2r	
	XV	XVI		
	1	2	3	
	1r	1v	2r	
	[1]	[2]	[3]	pokud následuje paginace
	[1r]	[1v]	[2r]	pokud následuje foliace

- Platí to, co je natištěno.
- Pokud jsou natištěny signatury i čísla stran, zapisuje se paginace, nahoře vytištěné číslo strany.
- Pokud není natištěno nic, očísluje se celá kniha [1], [2], [3] .....

8 Průběžná paginace titulu

	První natištěná strana	1		Nenatištěná strana	[1v]		"A" je příklad. Píšeme vždy, co je natištěno.						
	Přední desky	FC	FC	FC	FC		FC	FC	FC	FC	FC	FC	FC
	Přední přídešti	FS	FS	FS	FS		FS	FS	FS	FS	FS	FS	FS
	Hřbet	SP	SP	SP	SP		SP	SP	SP	SP	SP	SP	SP
	Přední předsádka	F1	F1	F1	F1		F1r	F1r	F1r	F1r	F1	F1	F1
	Přední předsádka	F2	F2	F2	F2		F1v	F1v	F1v	F1v	F2	F2	F2
	Prázdná strana	[1]	[1]	[1]	[1]		[1r]	[1r]	[1r]	[1r]	[1]	[1]	[1]
	Frontispis	[2]	[2]	[2]	[2]		[1v]	[1v]	[1v]	[1v]	[2]	[2]	[2]
	Titulní strana	[3]	[1]	[1]	[1]		[1r]	[A 1r]	A 1r	[1r]	[3]	A 1r	[A 1r]
	Prázdná strana	[4]	[2]	[2]	[2]		[1v]	[A 1v]	A 1v	[1v]	[4]	A 1v	[A 1v]

	Dedikace	5	3	1	[1]	[A 1r]	A 2r	A 2r	[2r]	i	[i]	ir
	Dedikace	6	4	2	2	[A 1v]	A 2v	A 2v	[2v]	ii	ii	iv
	Předmluv a	7	5	3	3	A 2r	A 3r	A 3r	[3r]	1	iii	iir
	Předmluv a	8	6	4	4	A 2v	A 3v	A 3v	[3v]	2	iv	iiv
	Normální strana	9	7	5	5	A 3r	A 4r	A 4r	[4r]	3	A 1r	A 1r
	Normální strana	10	8	6	6	A 3v	A 4v	A 4v	[4v]	4	A 1v	A 1v
	Ilustrace	11	9	7	[6a]	A 4r	A 5r	A 4r	[5r]	[4a]	[A 1bis r]	[A 1bis r]
	Prázdná strana (rub obrázku)	12	10	8	[6b]	A 4v	A 5v	A 5v	[5v]	[4b]	[A 1bis v]	[A 1bis v]
	Normální strana	13	11	9	7	A 5r	A 6r	A 6r	[6r]	5	A 2r	A 2r
	Prázdná strana	[1]	[1]	10	10	A 5v	A 6v	A 6v	[6v]	6	A 2v	A 2v
	Rejstřík	[1]	1	11	11	A 6r	A 7r	A 7r	[7r]	1	1	[1 r]

	Rejstřík	[2]	2	12	12	A 6v	A 7v	A 7v	[7v]	2	2	[1v]
	Rejstřík	[3]	3	13	13	A 7r	A 8r	A 8r	[8r]	3	3	[2r]
	Povolení k tisku	[1]	[1]	[1]	[1]	A 7v	A 8v	A 8v	[8v]	[1]	[1]	[2v]
	Prázdná strana	[1]	[1]	[1]	[1]	[1r]	[1r]	[1r]	[1r]	[2]	[2]	[1r]
	Prázdná strana	[2]	[2]	[2]	[2]	[1v]	[1v]	[1v]	[1v]	[3]	[3]	[1v]
	Zadní předsádka	B1	B1	B1	B1	B1r	B1r	B1r	B1r	B1r	B1r	B1r
	Zadní předsádka	B2	B2	B2	B2	B1v	B1v	B1v	B1v	B1v	B1v	B1v
	Zadní přídeští	BS	BS	BS	BS	BS	BS	BS	BS	BS	BS	BS
	Zadní desky	BC	BC	BC	BC	BC	BC	BC	BC	BC	BC	BC
	Horní ořízka	HE	HE	HE	HE	HE	HE	HE	HE	HE	HE	HE
	Boční ořízka	SE	SE	SE	SE	SE	SE	SE	SE	SE	SE	SE

	Dolní ořízka	BE	BE	BE	BE	BE	BE	BE	BE	BE	BE	BE
	Celkový pohled	C1	C1	C1	C1	C1	C1	C1	C1	C1	C1	C1
	Kalibrační tabulka	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]
	Obrázek bez čísla strany	[1]					[A 1r]					
	Rub obrázku bez čísla strany	[2]					[A 1v]					
	Rub číslované strany	2					A 2v					
	Obsah	[1]					[A 1r]					
	Seznam ilustrací	[1]					[A 1r]					
	Errata	[1]					[1r]					

Historie verzí

Jméno	Datum	Verze	Provedené změny
Jiří Dufka, Filip Kersch, Erika Mirová, Martina Nezbedová, Vendula Vráblíková, Helena Žáčková	10. 9. 2025	2.0	- Kompletní přepracování a aktualizace celého dokumentu. - Přidána kapitola <i>Popis metodického pokynu</i>, do které byly začleněny původně volně stojící text a odkazy na relevantní zdroje ze začátku metodiky, dále byly doplněny kapitoly <i>Výstupy digitalizace</i>, <i>Identifikátory</i> a <i>Granularita metadatového záznamu</i>. Byla odstraněna kapitola <i>Popis přílohy</i> (původně kap. 3). - V kap. 5.1.1 <i>Číslo stran (paginace a foliace)</i>: - doplněny poznámky pod čarou č. 6 (předsádky se číslovají samostatně) a č. 8 (nevytištěné archové signatury nevyžadují zápis v hranatých závorkách) - v podkapitole <i>Chybné číslování</i> změněny pokyny týkající se stránek svázaných v chybném pořadí a textů psaných z našeho pohledu „odzadu“ - v podkapitole <i>Nenatištěná čísla stran a listů</i> více rozepsány pokyny pro nenatištěná čísla stran nechybějící v číselné řadě; doplněna poznámka č. 9 (rozhodnutí zadavatele o způsobu dopočítávání čísel stran na konci svazku) - v podkapitole <i>Zápis čísel u dvojstrany</i> zpřesněn pokyn pro uvádění dvou čísel stránek (oddělených čárkou a bez mezery) a doplněn pokyn pro složené mapy vlepené na křídélku - v podkapitole <i>Číslování desek a dalších částí</i> doplněna poznámka č. 10 (pokyny pro číslování předsádek) a v tabulce byly doplněny další možné zkratky pro značení předsádek, kalibrační tabulky a nově také hodnoty pro celkový pohled - v podkapitole <i>Dopočítávání stran pro foliaci archů</i> přidán informace o případech, kdy počet listů není sudý - V kap. 5.1.2 <i>Typy strany</i> rozděleny typy stran na doporučené a zcela volitelné, upraveno pořadí typů stran a doplněny/revizovány některé jejich popisy. Byly přidány typy stran celkový pohled

			(generalView), vevázaná příloha (plate), rukopisná poznámka (manuscriptNotes), kalibrační tabulka (calibrationTable) a referenční měřítko (scaleReference) a byly doplněny pokyny pro popis reprezentativní strany. • Revidována kap. 5.1.3 <i>Praktické poznámky</i>, zejm. otázka knihy s přeházenými stranami a označování obrázků jako ilustrací. Původně zařazená sekce o zpracování přívazků/konvolutů byla z této kapitoly odstraněna a částečně přesunuta do nové kapitoly <i>Granularita</i> (kap. č. 4). • V kap. 5.3 <i>Jednosvazkový dokument</i> rozšířeny pokyny pro zápis tiskaře/nakladatele (kap. 4.2.3) • V kap. 5.4 <i>Vícesvazkový dokument</i> rozšířeny příklady zápisu průběžné paginace jednotlivých dílů. • Z kap. 6.1 <i>Obecná pravidla popisu</i> odstraněn pokyn preferující popis názvů kapitol podle obsahu. • V kap. 6.2 <i>Pořadí stran v celém titulu</i> doplněno řazení celkového pohledu.
Martina Nezbedová	4. 5. 2020	1.0	První verze dokumentu